Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 75. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го КВІТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 1, 1980 No. 75 VOL. LXXXVII.

ПОМЕР ВЛАДИКА ЯРОСЛАВ ҐАБРО, ЄПИСКОП В ЧІКАҐО

Світлої пам'яти Владика Ярослав Ґабро

Чікаґо (І.Г.). — Від минулої п'ятниці, 28-го березня 1980 р., вечора це „Місто вітрів", зокрема українська громада в ньому, як і в цілій країні, стоїть під знаком великої втрати, що її вона зазнала зі смертю Преосвященнішого Владики Ярослава Ґабра, епарха Чікаґо. Смерть наступила згаданої п'ятниці о год. 5.05 по полудні в шпиталі Матері Божої з Назарету та в приявності двох сестер Владики, Маріяни і Стефанії, канцлера дієцезії о. крил. Василя Білинського, о. прел. Ярослава Свищука та шпитальних капелянів. Помер Владика після короткої, але дуже важкої недуги на 60-му році життя.

В суботу, 29-го березня, тіло Владики перевезено з похоронного заведення Капи до катедрального храму св. Миколая, де й почалися єрейські похорони. Перевезення тлінних останків Владики до катедри супроводили, разом з духовенством, місцеві церковні і громадські організації, молодь Пласту і СУМА з прапорами, та велика громада.

Відправи та обряди єрейських похоронів мали продовжуватися в неділю, а сам похорон та перевезення тлінних останків покійного Владики з церкви на цвинтар св. Миколая заповіджено на відвторок, 1-го квітня 1980, в год. 10-ій перед полуднем.

Негайно після смерти Владики Ярослава в його канцелярії зібрались епархіяльні консультатори й обрали о. канцлера Василя Білинського на адміністратора епархії до часу призначення наступника покійного Владики.

Св. п. Владика Ярослав Ґабро, син бл. п. Івана і бл. п. Катерини з дому Тимуш, народився в Чікаґо 31-го липня 1919-го року. Був хрищений і миропомазаний та прийняв перше св. Причастя і відправив свою першу св. Літурґію в цій церкві св. Миколая, що була для нього катедрою та з якої тепер його ховають. Після закінчення середньої школи в Чікаґо, покійний Владика Ярослав почав вищі студії насамперед в колеґії св. Прокопія в Лайл, Ілл., опісля в духовній семінарії св. Василія в Стемфорді і завершив їх в семінарії св. Йосафата і в Американському Католицькому університеті в Римі. Єрейські свячення одержав з рук св. п. Митрополита Константина Богачевського у Філядельфії 27-го вересня 1945-го року. З того часу почалася його душпастирська праця в українських парафіях в стейтах Пенсильванія, Міссурі, Мічиґен і Ню Джерзі. В липні 1949-го року призначений на пароха церкви Успення Пресв. Богородиці в Перт Амбою, Н. Дж., де розгорнув подивуґідну активність, збудувавши нову церкву, парафіяльний дім і парафіяльну школу з авдиторією. В 1958-му році був найменований на декана Ню Джерзі і в тому ж році Папа Пій XII підніс його до гідности папського шамбеляна. В серпні 1961-го року папський делеґат у Вашінґтоні, архиєпископ Еґідіо, Ванньоці, офіційно повідомив, що Папа Іван XXIII створив в Чікаґо нову дієцезію для українців католиків і на першого її ординарія найменував Кир Ярослава Ґабра. Єпископських свячень довершив тодішній Митрополит Амврозій Сенишин в катедральному храмі Непорочного Зачаття у Філядельфії 26-го жовтня 1961-го року.

Світлої пам'яти Владика Ярослав Ґабро був довгі роки (від 1947-го року) членом Українського Народного Союзу у 155-му Відділі в Перт Амбою і 221-му Відділі в Чікаґо.

Вічна Йому Пам'ять!

НАЙВИЩИЙ СУД СТЕЙТУ МАССАЧУСЕТС, який раніше уневажнив стейтовий закон про привернення молитви у публічних школах, подав до відома в обширній заяві, що це рішення основане на подібних рішеннях Найвищого Суду ЗСА. Новий закон стейту Массачусетс зобов'язував публічні школи дати дозвіл учителям на початку шкільного дня кілька хвилин на молитву. Подібні закони в інших стейтах теж уневажнили суди, відкликаючись на перший додаток до Конституції ЗСА, в якому є мова про сепарацію церкви і держави.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ ОКРУЖНИЙ СУД Ню Йорку засудив італійського фінансиста Мішеля Сандону за те, що він присвоїв собі 45 мільйонів долярів Крайового банку ім. Френкліна, довівши цю сильну фінансову установу до повного банкротства в 1974 році. Сіндона — це колишній фінансовий дорадник Ватикану, який збудувавши фінансову імперію вартости 500 мільйонів долярів, включився в американський фінансовий світ. У зв'язку з банкротством згаданого банку ще раніше засуджено 12 осіб.

КОНҐРЕС ЗСА ЗАТВЕРДИВ ЕНЕРҐЕТИЧНИЙ ПЛЯН ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

Вашінгтон. — У четвер, 27-го березня, Сенат ЗСА затвердив комплексний енерґетичний плян президента Джіммі Картера на наступних десять років, головною метою якого є збільшити домашню продукцію пального і в той спосіб зредукувати до мінімум залежність країни від імпортованої нафти. Плян перейшов відношенням голосів 66 до 31. Після узгіднення комісіями, цей плян вже раніше апробувала Палата Репрезентантів ЗСА.

В основі пляну є наложення податків на надмірні прибутки нафтових компаній на загальну суму 227,7 більйона долярів в наступних десятьох роках, а ці фонди будуть вжиті на стимулювання домашньої продукції пального та шукання нових джерел енергії. Проти цього пляну голосували сенатори, які репрезентують стейти багаті на запаси нафти, однак сенатор Рассел Лонґ з Луїзіяни, не зважаючи на те, що до нього прихильно ставляться „нафтові маґнати" ЗСА, вповні піддержував цей законопроєкт і після його апробати заявив: „Ці, що платитимуть податок можуть собі на це позволити і ніхто з них не піде на велфер".

Плян президента Картера дещо комплікує раніше його зарядження щодо додаткового мита на імпортовану нафту, що піднесе ціну на бензину на 10 центів за ґальон, бо деякі члени Палати Репрезентантів противляться цьому зарядженню у наслідок апробати комплексного законопроєкту. Президент Картер заявив, що він накладе вето на будь-які спроби законодавців скасувати це мито.

Податки за надмірні прибутки, згідно з пляном будуть наложені на 12,000 американських продуцентів нафти та на 2 мільйони власників земель, що їх вони „рентують" на продукцію нафти. Плачення податків увійде в життя ретроактивно від 1 березня ц.р. Плян відтяжить біля 137 більйонів долярів від громадян-платників податків з приходів, уможливить ужити 54 більйони долярів на допомогу бідним родинам в оплачуванні пального і примінити 34 більйони долярів для стимулювання нових енерґетичних програм, включно з пошукуванням нових джерел енергії.

Залежно від того як зростатимуть ціни на нафту, плян президента Картера може бути припинений вже в 1988 році або й продовжений до 1991 року. Хоча у пляні говориться про податки на надмірні прибутки, в дійсності це відноситься до підвищення цін на нафту.

ВАШІНҐТОН ОБВИНУВАЧУЄ КУБУ У ВИСИЛАННІ ТЕРОРИСТІВ ДО САЛЬВАДОРУ

Вашінгтон, Д. К. — Американський уряд офіційно звинуватив Кубу у доставі зброї і висиланні вишколених терористів для комуністичних підривних дій у Ель Сальвадор. Представники Державного Департаменту та Департаменту Оборони твердять, що в їх руках є неспростовні докази про кубинське пов'язання з подіями в Ель Сальвадорі.

Як відомо, Ель Сальвадор тепер перетворився на терен братовбивчої боротьби між лівими і правими фракціями від жовтня 1979 року, коли уряд президента Картера дав підтримку військовому переворотові, по якому створено цивільно-військовий уряд. Розрухи та терор у Сан Сальвадорі, столиці країни, збільшилися до тієї міри, що Державний Департамент ЗСА був змушений відкликати багатьох американських дипломатів з родинами звідти, побоюючись за їхню безпеку.

Зізнаючи перед Конґресовою комісією, Френк Креймер, заступник Секретаря Оборони, заявив, що уряд Гондурасу впевняє, що кубинці вживають Гондурас за шлях для перекидання в Ель Сальвадор терористів і зброї. В цьому процесі беруть активну участь гондураські прокомуністичні групи. Ці факти також підтвердив Джан Бушнел, асистент заступника Державного Секретаря, який як і Креймер, зізнавав у справі воєнної допомоги в сумі 9 мільйонів долярів для Гондурасу та Ель Сальвадору. Обидва вони кажуть про тісні зв'язки між Фіделем Кастром і комуністичними керівниками в середній Америці. Роля Куби у підривних діях Середньої та Південної Америки добре відома Урядові ЗСА. Згідно з повідомленням „Сі-Ай-Ей" кубинці вишколили 50 провідників-терористів з трьох різних сальвадорських комуністичних груп, які тепер ведуть терористичну діяльність у Сальвадорі.

Американські урядові чинники є переконані, що, якщо ЗСА займуть таке саме становище відносно Сальвадору, яке вони зайняли відносно Нікараґви, то комуністичні режими з допомогою Куби повстануть не тільки в Ель Сальвадорі, але також в Ґватемалі та в інших центрально-американських країнах.

Побудова нової ракетної системи ЗСА натрапляє на труднощі

Вашінґтон. — Плян Пентагону побудувати нову систему міжконтинентальних ракет типу МХ коштом 34 більйони долярів натрапив на нові труднощі у наслідок гострих протестів населення стейтів Юта і Невада, в яких ці ракети мали б бути розміщені у підземних сховищах на землях, що їх власником є федеральний уряд ЗСА.

У середу, 26-го березня, губернатори тих стейтів, Скотт Матесон і Роберт Ліст, висловили затурбовання населення в Палаті Репрезентантів ЗСА, де вони зізнавали перед підкомісією асиґнації фондів. Хоча вони в основному піддержують плян Пентагону, губернатори Матесон і Ліст уважають, що з уваги на цілий ряд проблем пов'язаних з новою системою ракет, зокрема економічного порядку, справу слід перевірити, взявши до уваги можливості розміщення ракет також в інших стейтах, наприклад, в Тексасі, Вайомінгу, Північній Дакоті і Ню Мексіко. Вони не приховували факту, що за рухом спротиву населення їхніх стейтів стоять прихильники вдержання чистоти оточення.

Згідно з пляном Пентагону, 200 ракет типу МХ мали б бути розміщені у 4,600 підземних сховищах на пустинних землях стейтів Юта і Невада. Ці ракети мали б бути у майже постійному русі.

Підсекретар Департаменту летунства Антонія Шаєс, зізнаючи також перед цією комісією, підтвердила, що спеціялісти розглядають можливості розміщення ракет також в Тексасі і Ню Мексіко.

Д-Р БЖЕЗІНЬСКІ ОБІЦЮЄ ДАЛЬШУ ПІДТРИМКУ УКРАЇНСЬКИМ ПОЛІТИЧНИМ В'ЯЗНЯМ

Проф. Збіґнєв Бжезіньскі у розмові з д-ром Юліяном Кулясом

Вашінгтон, Д. К. (УККА) — В понеділок 10-го березня 1980 року д-р Збіґнєв Бжезіньскі, голова Крайової Ради Безпеки та найближчий дорадник президента Картера, заявив д-рові Юліянові Кулясові, що він далі буде старатися про звільнення українських політичних в'язнів.

Цю заяву зробив д-р Бжезіньскі під час приватної зустрічі з д-р Кулясом, головою Української Американської Демократичної Організації в Іллиной і заступником голови Відділу УККА в Чікаго. Д-р Бжезіньскі зложив подяку на руки д-ра Куляса для української громади в Чікаґо за відзначення його грамотою „Мужа Року" під час святкувань річниці Української Незалежности в січні ц.р.

В розмові д-р Бжезіньскі заявив, що він має особливе почування до українського народу, бо з усіх слов'янських народів найбільш покривджений є український народ.

Згадуючи про права людини, д-р Бжезіньскі сказав, що президент Картер продовжуватиме вважати проблему прав людини інтеґральною частиною своєї закордонної політики.

Д-р Бжезіньскі також запевнив, що він ніколи не забуде про тих українських політичних в'язнів, які караються по тюрмах, і що він при всіх можливостях буде старатися про їх звільнення.

Активний діяч Демократичної партії, д-р Куляс приїхав до Америки малим хлопцем з батьками в 1950 році і спочатку перебував з родиною в стейті Джорджія, звідкіля переїхав з родиною до Чікаго. Тут Юліян закінчив середню і вищу школи, осягнувши звання адвоката; він теж виховувався в СУМА.

Від кількох літ він надзвичайно активний в українському громадсько-культурному та політичному житті. Він був першим головою Відділу УККА, коли такий було зорганізовано в Чікаґо в 1975 році, а тепер д-р Куляс — заступник голови цього ж Відділу і робить дуже багато серед американців для української справи.

Д-р Куляс — також президент української щадничо-позичкової спілки „Певність", що має понад 54 мільйони долярів капіталу. Як адвокат він має успішну практику та є полковником в резерві американської армії. Свій організаційний та дипломатичний хист д-р Куляс блискуче виявив як предсідник Трртього СКВУ що відбувся в дистопаді 1978 року в Ню Йорку.

Молодший брат Юліяна Мирон нещодавно виграв превибори до Іллінойської леґіслятури великою більшістю голосів. Як його старший брат, Мирон бере активну участь в українському громадському житті.

В Польщі також зникають дисиденти

Варшава, Польща. — скритовбивства, що їх доконують большевики на своїх противниках, знов стають широко примінюваним засобом у їхній політиці. І тільки частина тих жертв стає загально відомою. Більшість ніколи не викрита і ніхто, крім вбивників, про них не знає. Морд, доконаний большевиками на особі сл.п. Володимира Івасюка, пригадує нам про це і є черговою пересторогою.

У Польщі зростає опозиція до комуністичного уряду і до російського диктату. Напади „хуліганів", тобто замаскованих членів компартії, чи агентів УБ (Уржонд Безпєченьства) в Польщі на дисидентів справа не нова і повторюється вона дуже часто. В січні цього року „зник" без сліду активний діяч самостійних Вільних Професійних Спілок Побережжя (Вольне Звйонзкі Заводове Вибжежа), Тадеуш Щепаньскі. 15 січня викинено його з праці в ґданському заводі „Електромонтаж" за участь у складанні вінків під брамою корабельних варстатів у Ґданьську з нагоди річниці масакри польським військом і поліцією робітників, а 16 січня бачили його востаннє в трамваї в середмісті Ґданська. В останніх днях виловлено його тіло в річці Мотлава, допливі до Вісли.

Польські самостійницькі кола були дуже занепокоєні зникненням Т. Щепанського, бо з досвіду знали про бандитські методи комуністичного уряду. Тепер їх побоювання потвердилися.

Совєти обвинувачують двох американців у шпигунстві

Москва. — Совєтський офіціоз „Ізвєстія", у виданні з 27-го березня ц.р., обвинуватив двох колишніх працівників американської амбасади в Москві у шпигунстві ще в 1974 році.

Газета розповідає як то в тому році Гаррі Ведербі і Ричард Корбін всадили в дупло штучного дерева електронічні підслухові апарати біля військової інсталяції недалеко від Москви. Однак, всевидющі органи безпеки „відкрили затію" ворога", бо „штучне дерево" це була сосна, яка дуже відрізнялась від осикової гущі. Поліціянти перехопили Ведербі і Корбіна, бо вони їхали автомобілем із швидкістю 80 миль на годину, до того ще й у забороненій для відвідувачів зоні.

Речники американської амбасади в Мсокві відмовились від будь-яких коментарів, твердять західні пресові агентства, підтверджуючи однак, що Ведербі і Корбін працювали в амбасаді в 1974 році.

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

ВАШІНҐТОН ВИКЛЮЧАЄ БУДЬ—ЯКУ ВОЄННУ акцію проти Ірану, хоч іранські терористи за згодою, а навіть із повеління Хомейні і його режиму, далі тримають американців в ув'язненні. На численні поновлені запити після невдачі місії ОН, яку вислав був до Теграну генеральний секретар ОН Курт Вальдгайм, чи не слід перейти до рішучих кроків, Білий Дім і члени уряду категорично заперечують доцільность ужиття сили для успішного закінчення цього неймовірного злочину.

ДІЯЛЬНІСТЬ ГАМІЛЬТОНА ДЖОРДАНА, ШЕФА персоналу Білого Дому, настільки таємнича, що навіть інші президентові помічники не знають, що саме він робить у справі звільнення американських закладників з іранського полону в Теграні. Так само оповита таємничістю і інша його діяльність, яка раз-у-раз вимагає відсутности Джордана з регулярних засідань персоналу Білого Дому, на яких він, як „бос", мав би головувати, — пише „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 31-го березня.

АМЕРИКАНСЬКА РОЗВІДКА В НАЙНОВІШИХ РАПОРТАХ підрахувала втрати росіян в Афґаністані на 150 вояків денно; щотижня з Афґаністану росіяни пересилають назад в Совєтський Союз від двох сот до трьох сот вбитих своїх вояків, — пише „Ю.С.Нюз енд Ворлд Ріпорт".

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ЗАПРОСИВ НА ОКРЕМІ наради в квітні Садата і Беґіна не тому, — як це упрощено пояснювали деякі аналітики, — щоб здобути прихильність у нюйоркських превиборах жидівських виборців, а тому, що на це існують найповажніші причини: поінформовані про внутрішні справи особи близько до Президента кажуть, — подає „Ю.С.Нюз енд Ворлд Ріпорт", — що Президент вирішив відбути сесії з цими двома лідерами Близького Сходу, коли стало зовсім ясним, що всі мирові переговори на Близькому Сході можуть потерпіти фіяско.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР СПОЛЯГАЄ У ВЕЛИКІЙ мірі на телефонічні розмови з найбільш різноманітним вахлярем осіб і організацій в Америці, коли йому потрібно „відчути і вичути", що найбільш турбує і болить Америку. Люди, що знають інтимно Президента, кажуть, — як подає „Ю.С Нюз енд Ворлд Ріпорт", — що Картер відбуває такі розмови чи не щоденно, запитуючи певних осіб, що хвилює їх найбільше, і це йому більше подобається, ніж перечитувати масу задрукованих матеріялів поточної преси чи писані рапорти.

ПОЛІТИЧНІ ДОРАДНИКИ ПРЕЗИДЕНТА Джіммі Картера доражують йому „вийти з Городу рож" та піти в нарід у наслідок поразок у правиборах Демократичної партії в Ню Йорку і Коннектікат. Роберт Страус, керівник передвиборчої кампанії президента Картера, заявив кореспондентам, що з уваги на посилену кампанію сен. Едварда Кеннеді, Президент по всіх правдоподібностях матиме більшого маштабу виступ вже в перших днях квітня, після правиборів у стейті Вісконсин, які відбудуться 1-го квітня ц.р. Президент Картер правдоподібно виступить з промовою на економічні теми, або про напрямні закордонної політики.

У світі

НОРВЕҐІЯ ПОСТАВИЛА МЕЖУ МОСКОВСЬКІЙ нахабності, відкидаючи совєтський протест в справі магазинування зброї й амуніції для американських вояків на терені Норвеґії. СССР, виставивши на норвезькій границі довжиною коло ста п'ятидесяти кілометрів сороктисячну бойову групу, підтриману ескадрами всіх родів летунства, включно зі славними вже сьогодні літаками „Бекфайр", наймодернішими ракетами, сотнею атомових підводних суден, тощо, гаряче запротестував, коли норвезький уряд дав дозвіл на замагазинування бойового постачання (без літаків, атомових суден, ракет і т.д.) для восьми тисяч американців. Норвеґія неґативно відповіла на цю большевицьку пропаганду, яка зовсім не опирається на фактах, і відкинула формально протест.

В ПОЛОВИНІ БЕРЕЗНЯ Ц.Р. В РУМУНІЇ ТАКОЖ відбулися вибори. Очевидно, що голосувало 99,99% управнених до голосування, з того 98,52 відданих голосів на листу кандидатів Комуністичної партії (іншої листи не було). У зв'язку з тим совєтське інформаційне агентство, а в слід за ним вся преса висловилася з великими похвалами про теперішню Румунію, її уряд і поодиноких лідерів. Похвали такі, що аж викликали заінтересування в світі, чи бува між комуністичною Румунією і СССР не дійшло до вигладження попередніх розходжень і не дійшло до спільного фронту. На це вказували б також висліди розмов, які відбув англійський міністер закордонних справ, лорд Каррінгтон, який саме в тому часі перебував в Румунії.

І ЯПОНІЯ ПРИГЛЯДАЄТЬСЯ РОЗВИТКОВІ ПОДІЙ в районі південносхідньої Азії, куди відбув поїздку китайський міністер закордонних справ, а делеґація НАТО відбула ряд конференцій і нарад. Японія вислала туди свого уповноваженого, К. Миканаті, який об'їхав цілий обшир південносхідньої Азії (Індонезія, Філіппіни, Сінґапур, Маляйзію і Тайлянд) і відбув там розмови не лише з представниками урядових чинників, але також з численними чоловими представниками громадськости.

У ПОЛЬЩІ ОРГАНІЗАЦІЇ КАТОЛИКІВ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВИБОРАХ в неділю, 23 березня. Відома католицька релігійно-суспільна організація, заложена покійним Б. Пясецьким у порозумінні з комуністами і на вимогу Москви, з якою Пясецький мав позакулісові контакти, дістала одинадцять мандатів. Так само Християнсько-соціяльна унія, яка згідно з плянами режиму мала б перебрати й продовжати традиції польської „хадеції" (християнської демократії). Обидві ці організації покірно намагаються виконувати пляни режиму, за що отримали деякі користі, бо їм підвищено кількість мандатів з 8 на 11. А інша католицька релігійно-суспільна організація „Знак", яка нераз затримує самостійну лінію, такого підвищення не отримала. Церковна ієрархія, якій колись режим пропонував творити політичну католицьку формацію і через неї брати активну участь у виборах і взагалі в політиці, від цього відмовилася. Категорична відмова епископату принесла величезні користі і церкві і взагалі польській справі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Історичний Синод

Мова про надзвичайний Синод ієрархії Помісної Української Католицької Церкви, що його скликав Вселенський Архиєрей Папа Іван Павло II та який відбувся під проводом Первоієрарха цієї УКЦеркви Блаженніщого Патріярха Йосифа у приміщеннях Ватикану в днях від понеділка 24-го березня до четверга 27-го березня 1980 р. включно. На історичне значення і вартість цього Синоду вказав Блаженніший Патріярх Йосиф уже у своєму слові на відкритті Синоду. Подякувавши „Пастиреві, Вчителеві і Архиєреєві Вселенського Христового стада", Папі Іванові Павлові II, за скликання того Синоду, Блаженніший Патріярх сказав, що „цей крок буде записаний золотими буквами в аналах Христової Церкви, як акт неоуваллого екуменічного значення і вагомости, і буде наявним доказом здійснення духа і постанов II Ватиканського Вселенського Собору, який бажає, щоб Східні Церкви 'процвітали та з новою апостольською силою виконали доручену їм місію'..."

У чому ж історичність цього надзвичайного Синоду? Звернімо увагу на два найважливіші його аспекти.

1. Визнане існування УКЦеркви в Україні та одність з нею. На відкритті Синоду в понеділок, 24-го березня, Папа Іван Павло II між іншим сказав:

„...Я скликав цей синод, щоб найменувати коадьютора Верховного Архиєпископа. Цей Синод не може відбутися у Львові, тому вимагає нашої інтервенції..."

В наступному дні нарад, у вівторок, 25-го березня, Папа Іавн Павло, говорячи про завдання Синоду, сказав, що його метою є:

"...вказання на тих кандидатів, які були б дійсно достойні, і то згідно з вимогами святих канонів... ...найменування такого кандидата, який міг би вміло спомагати Верховного Архиєпископа Львівського для українців..."

І дальше: Пресове агентство Юнайтед Пресс Інтерщенел, повідомляючи про цей Синод з відкликом на Ватикан подало, що Папа запросив до участи в тому Синоді 21 українського Владику, але в нарадах бере участь тільки 14, бо сім інших які „були висвячені секретно в Совєтській Україні", не могли приїхати до Ватикану.

Отже висновок: Синод і у зв'язку з Синодом сказано і потверджено найбільш авторитетно факт існування Української Католицької Церкви в поневоленій Україні та приналежність до тієї Церкви усіх митрополій, архи- і дієцезій та інших пастирсько-адміністраційних частин УКЦеркви серед і для українських поселень у вільних країнах світу. Це один з історичних результатів цього надзвичайного Синоду.

2. Визнання помісности і її юрисдикції. Фактом є, що в цьому відношенні, себто відносно помісности-самоуправління Української Католицької Церкви в рямках Вселенської, досі не було виразно з'ясованої думки, щонайменше не було факту, який цю помісність і її юрисдикцію потверджував би. Це сталося на надзвичайному Синоді, про який мова. Відкличмося знову на найбільший авторитет — слова Папи Івана Павла II.

Уже цитовано слова Папи, що він сам скликав той Синод тільки тому, бо „він не може відбуватися у Львові і тому вимагає нашої інтервенції..." А в дальшому, в тому самому виступі на відкритті Синоду, Папа, звертаючись до зібраних Владик, ствердив це цілком виразно і недвозначно, кажучи:

„Радію, що можу Вас підтримати у Ваших важких і трудних хвилинах. Як я вже сказав Блаженнішому — на будуче сам Верховний Архиєпископ, за згодою нашою, зможе скликувати такі Синоди скільки разів буде потрібно..."

Це є історія!

Звертаємо увагу на ці найбільш суттєві прикмети історичности надзвичайного Синоду УКЦ у Ватикані не тільки для самого їх відмічення, але й у зв'язку з різними-прерізними інтерпретаціями, коментарями та „становищами", що їх можна було вже почути. При цьому, при цих опініях та інтерпретаціях, вражає зокрема одна притаманна нам прикмета: ми звичайно оцінюємо події і факти не по їх суті, по їх мерітум, а радше крізь призму причетних до тих подій осіб та наших симпатій чи антипатій до тих осіб. У світлі цих наявних істин, не мають дійсної підстави передруковані в попередньому виданні „Свободи" міркування і коментарі кореспондента „Ню Йорк Таймсу" з Ватикану, які, відкликаючись на „здогади", відкрив „пов'язання" вибору Митрополита М. Любачівського на коадьютора Блаженнішого Патріярха зі „східньою політикою" Ватикану у його власній інтерпретації. Він бо пише ввесь час про ватиканську політику „детанту" відносно Совєтського Союзу та зв'язує з тією політикою Владику Любачівського. Тим часом, виступи Папи Івана Павла II на цьому Синоді та згадані вже справді історичні рішення щодо існування скасованої Москвою УКЦеркви в поневоленій Україні та визнання помісности цієї Церкви з юрисдикцією не тільки не потверджують, але навпаки, промовисто заперечують коментар кореспондента „Ню Йорк Таймсу".

Подібну вартість має і „пов'язання" Владики Любачівського із „східньою політикою" Ватикану, яку кореспондент приписує самому Папі. По-перше, Владику Любачівського обрав на коадьютора Блаженнішого Синод, себто українські католицькі ієрархи, а не Папа. Папа Іван Павло це виразно зазначив, що Владика Любачівський був „першим кандидатом", себто тим визначеним ієрархами в кількох голосуваннях „dignissimus" — найгіднішим", що його Папа тільки потвердив, а не вибирав. І дальше — на якій підставі кореспондент чи будь-хто інший може пов'язувати Владику Любачівського з будь-якою „східньою" чи іншою політикою Ватикану, як цей Владика досі, бувши заледви пів року архиєпископом-митрополитом, не мав ані часу, ані нагоди з'ясовувати своє становище до будь-яких проблем не тільки „високої", але й малої політики.

Архиєпископ-митрополит Мирослав Іван Любачівський, новообраний Синодом і затверджений Папою коадьютор Блаженнішого Патріярха Йосифа, є — мабуть — одиноким між теперішніми ієрархами УКЦ у вільному світі випускником Львівської Богословської Академії та учнем Патріярах Йосифа, тоді ректора тієї Академії.

Немає причин сумніватися, що і тепер, на відповідальному пості коадьютора свого Учителя, він буде його шанувати і слухати та наслідувати.

І. Світ.

КИТАЙСЬКА ЕКСПАНСІЯ

Не так давно довелося нам згадувати про появу пропаґандної книжки В. Богословського — „Происки Пекина в Африке", що вийшла 20,000 — тиражем, де цей автор старається переконати читача в тому, що Пекін започаткував непотрібну акцію — поширення своїх впливів в Африці. Мовляв, ніхто не має права їх там поширювати крім Трисесерії!

Вкінці її автор, прізвище якого наглядно свідчить про пов'язаність із родиною певної ворожої кляси для комуністичного суспільства, пробує говорити більш відкрито, в чому справа, що Москва обурюється із приводу цієї китайської активности: „Маоїстська пропаґанда пускає всілякі брехливі твердження-нібито Советський Союз (зрадив делу борьби за освобождение народов) Поширює вигадки, що Москва допомагає імперіялістам неволити народи Африки... але в дійсности Пекін допомагає імперіялістам, руйнуючи соціялістичне наставлення народів Африки то штовхає їх на шлях капіталізму..."

Можна було б і не поглянути на цю 180-сторінкову книжку, якби не поява серії статтей на цю тему в провідних совєтських журналах, що вказує не переляк КПСС з огляду на діяльність Пекіну.

Можна б поставити запит, чому так часто совєтська преса та вся їхня пропаґанда машина турбується цією активністю Пекіну. Відповідь тут дуже проста: Китай користується дуже вигідними для них фактами, як, наприклад, один із них це той, що совєтські спеціялісти в першу чергу — це представники білої раси, яка старається перебрати в свої руки, все, що раніше було власністю колоніяльних володарів — англійців, французів та португальців, а також що, дуже важливе, — ці білі колоніялісти навіть у своєму приватному житті живуть ізольовано від муринського чи іншого кольорового населення і не стараються зрозуміти положення цього населення, що колись належало до европейських колоній. Натомість Китай орудує іншою стратегією — він живе ближче населення, бож в нього і легший доступ до психіки африканських народів, вони бо расово є людьми „більш близькими" до китайців, у яких також інше забарвлення шкіри.

Очевидно, що Пекін відкрито не виявляє своїх дійсних плянів та заходів на майбутнє.

Але можна завважити політичну лінію Китаю, який зміряє до цього, щоб позбавити Совєтський Союз вигідних стратегічних позицій на берегах Індійського океану.

У спеціяльній статті, в своєму квартальнику, Москва розглядає можливий плян Пекіну, складений на те, що перешкодити Совєтському Союзові мати контролю над Індійським океаном, щоб забезпечити собі впливи на Близькому Сході та щоб мати доступ до Перської затоки та нафтових джерел в арабських країнах. Можливо, що СССР і міг би мати успіх серед арабів, але в цьому перешкодили імперські пляни совєтських плянувальників. В американській пресі появилося чимало статтей на тему цих совєтських плянів, в яких вказується на те, що Совєтський Союз розбудовує свої бази на територіях своїх „союзників" Етіопії, Південного Ємену, Лівії та Сирії, де СССР накопичує склади совєтської зброї та готує кадри тубільців до евентуального перетворення цих країн у комуністичні по суті держави, під повною контролею Комуністичної партії.

Але, щоби забезпечити зв'язок з Етіопією та Ємеком треба мати бази на східньому березі Африки. Правда Москва має вже впливи в Мозамбіку, де працюють для неї кубинці, але вона не змогла дістати контролі на Мадаґаскарі та зокрема острові Маврикія, колишньому стратегічному пункті Великої Британії, який контролював усі переплавні шляхи з Европи до берегів Індійського океану та доступ до Тихого океану.

Острів Маврикій сам по собі малий, але його стратегічне положення виїмково важливе. Цей же совєтський журнал у статті Н.В. Кривцова — „Китайская община на Маврикії" пише, що на острові є найбільша китайська колонія в Африці — 30 тисяч чоловік, що виявляє три відсотки всього населення. Але ці три відсотки контролюють усю торговлю острова, а тепер почали впливати й на фінансові зв'язки з південною Африкою та країнами на берегах Індійського океану. Автор бідкається на цим, що „історично склалося так, що китайські поселення вздовж берегів цього океану мають надзвичайне політичне та стратегічне значення, бо є на шляхах морських комунікацій".

Далі автор вказує на інші колонії та їхнє число-колоністів: острів Реюніон — 12-15,000, Мадаґаскар — 9-17,000, Південно-африканський Союз — 8,000, Мозамбік — 3,000 та в інших країнах. Тут він наводить історію китайської колонії на острові Маврикія та вказує, що поруч живуть та працюють групи, що орієнтуються на Тайван та на Пекін. Обидві групи мають свої щоденники та організації, та в них є спільні інтереси — поглибити свої фінансові-торговельні впливи. Їм вдалося усунути або послабити конкуренцію індійців, які уже традиційно мали там піддержку відко-

(Закінґення на стор. 4)

Іван Головінський

ПРОБЛЕМИ І МОЖЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ У ДІЯСПОРІ

(2)

Одначе крім позитивів є також певного роду проблеми перед якими стоять українські наукові товариства і установи. Загально відомо, що є великі різниці поміж ними відносно засягу і якости наукової діяльности, фінансових засобів, чи, врешті, піддержки, яку вони одержують від українського громадянства. Їхніми спільними проблемами є також брак наукового доросту та організаційна структура, яка часто не відповідає вимогам сучасної наукової дійсности. Вистачить приглянутись до членства тих товариств, щоб зауважити, що пересічний вік членів є між 60 до 65 років, а багатьом із так званих „молодших" давно вже минуло 50 років. Коли взяти до уваги, що пересічний вік тих, які осягають докторські ступені в університетах — це 25-30 років життя, а про багатьох із них читаємо в нашій пресі, виринає питання, чому ті молоді науковці стоять осторонь наших наукових товариств. Відповідь на це питання є ськомлікована, але в жадному разі не така трудна, щоб не можна наладнати цієї проблеми при добрій волі із обох сторін.

Другою проблемою, яка має відношення до браку молодого наукового доросту — це організаційна структура, яка часто не відповідає вимогам сучасної наукової дійсности. Існують секції, які відповідають зацікавленню членів з-перед 40 чи 50 років. З другого боку майже цілковито не заступлені ділянки, які розвинулися в науці на протязі минулих 20 чи 30 років. Деякі з молодших науковців ставляться байдуже або стоять осторонь наших наукових товариств, бо вони не бачуть як згадані товариства можуть їм допомогти у їхньому індивідуальному науковому розвитку. Знову ж інші вказують, що система наукових ступенів не завжди віддзеркалює фактичні наукові осяги чи стаж.

Друга категорія установ, де працюють українські науковці, це університетські науково-дослідні інститути збудовані заходами і за гроші української громади в країнах нового поселення. Тут слід узяти до уваги Український Науковий Інститут Гарвардського Університету, Українознавчий Інститут університету Альберти на Українознавчий Інститут Торонтонського Університету. В загальному ті інститути мають відповідно розбудовану фінансову базу, яка дає можливість добре запланувати працю на довшу мету. В додатку університетське середовище, в якому знаходяться згадані інститути створює догідні умови для наукових дослідів. Тут можна згадати присутність інших науковців, спеціялістів, бібліотеки, комп'ютори, статистичні центри і т. д. З точки погляду молодих аспірантів науки великим позитивом є можливість співпраці із науковцями споріднених ділянок згаданих університетів. Осягнувши наукові ступені в згаданих університетах, молоді науковці бачать перед собою можливість продовжувати наукову діяльність чи то в інститутах чи в коледжах і університетах ЗСА і Канади.

Одначе згадані інститути мають деякі спільні їм проблеми, якщо розглядати їхню діяльність на довшу мету. В першу чергу це правно і фактично установи університетів, де вони існують і над ними університети мають повну контролю. Вони є українськими до цього ступеня, що займаються студіями української наукової проблематики. До якої міри вони зможуть це продовжувати і в якій формі залежатиме від зацікавлень, доброї волі і можливостей їхніх майбутніх керманичів. Власне проблема майбутнього керівництва і є спільною проблемою згаданих інститутів. Кожен, хто орієнтується в університетській дійсності, знає, що фактична контроля над катедрами є в руках академічних департаментів, до яких ті катедри мають відношення. Якщо, наприклад, інститут шукає керманича катедри мовознавства, яким повинен бути дійсний професор, то такий кандидат мусить рівночасно стати повноправним членом департаменту мовознавства. Щоб стати членом департаменту, поминаючи усі кваліфікації, на кандидатуру мусять погодитися, і то таємним голосуванням, дійсні професори даного департаменту. Іншими словами, український вплив і українське обличчя Інститутів; Гарварду, Едмонтону чи Торонто залежатиме від якости і скількости наших надзвичайних і дійсних професорів на тих університетах.

Слід також згадати, що є численна група українських науковців, викладачів і професорів, які стоять осторонь українських наукових установ. Багато із них — відомі серед чужинецького наукового світу. Вони становлять поважний науковий потенціял — і для успішної консолідаційної праці українських науковців треба знайти спосіб, щоб їх зацікавити співпрацею із українськими науковими установами.

(Продовження буде)

Софія Наумович

З ПРИВОДУ „ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ПИСАНКИ"

„Музей людини" у Парижі, чи точніше його Европейський відділ, очолений пані Монікою де Фонтанес, зорганізував виставку п. н. „Пасхальні писанки в европейських країнах" і до участи в ній запросив Комітет українського народного мистецтва, — поруч чехів, мадярів, поляків та ін. Крім того наш Комітет мав подбати про „українськи й коктейл" для запрошених особистостей і журналістів на відкритті в залі Музею 4-го березня ц. р.

Голова комітету Іванка Чумак, зорганізувала всіх тих, хто тільки міг чимнебудь допомогти, й усі вони виконали справді подиву гідну роботу. Комітет зібрав понад сімсот писанок із різних околиць України, доручив зробити написи й відповідні світлини церков, сценок свячення, українських хат, та, зокрема велике панно з побільшеними мотивами писанок, афіші, серед яких одна з перекладом „Писанки" Ігоря Калинця на французьку мову, замовив у майстра Курока макету дерев'яної каплиці, внутрішнім обладнанням якої вишивками зайнялася Марія Любинецька. Вона теж спекла зразки традиційного печива для „великоднього стола", уставленого в окремій ніші.

Щодо українського буфету, то було в чому вибирати: поруч „канапок", красувалися прерізні „капуснячки", „сирники", „хрустики" і „пампушки" та навіть чудові „вареники з вишнями", всілякі „перекладанці" й, очевидно, наші незрівняні торти. Тільки недоречний був напис „вестієр" (ґардероба) над нашими ласощами, якого Музей чомусь не закрив.

Розміщенням писанок по ґабльотках (із маленькими, невидними написами) зайнялась сама пані де Фонтанес і нам прийшлося ствердити, що наші писанки мусіли „доповнювати" — чеські чи польські ґабльотки, яким не вистачило зразків... І це було дуже „немузейне" перемішання різних стилів і мотивів. Проте українських писанок було найбільше, й в одній із ґабльоток були навіть розміщені писанки за областями України, — побіч великої мапи України зі зазначенням районів, мотивами писанок, та зокрема, назвами міст українською і французькою мовами. Увагу відвідувачів притягала теж макета дерев'яної каплиці, розсвітленої зсередини.

Директор Музею, Жан Дор, виголосив слово на відкритті, поґратулював пані де Фонтанес за гарну виставку та ще й у відповідному передвеликодньому часі. Зразу ж після цього журналісти кинулися фотографувати наших жінок у народних одягах, та ласувати нашим буфетом. Шкода, що Комітет не подбав про невелику інформацію із специфікою української писанки, яку могли були використати журналісти й не написати такої нісенітниці у „Фіґаро", начебто у виставі брав участь СССР, замість України!

Деяку інформацію про Україну дала якраз нововидана книжка поезій Ігоря Калинця, у перекладі на французьку мову, яку приніс на відкриття її видавець Жан-П'єр Фай. Передмова Леоніда Плюща до цього видання, як теж вступ і закінчення французького видавця, — дали жменьку інформації про Україну. Зібрані на виставці французи, серед яких були „імена" — проф. Картана з Міжнародної амнестії, співаків Ґю Беара та Кльода Нуґаро, адвокати з ОФПРА пані Тавяні та інші — розкупили „Чумаків" Ігоря Калинця та просили дедикації у Л. Плюща, присутність якого додала „знаменитости" українській частині виставки.

Трохи спізнено, бо вже після відкриття, появилося ч. 4 „Кур'єра" Музею людини за березень 1980, повністю присвячене виставці. Велика стаття пані Христини Морісет Андерсен дала найбільше зразків саме української писанки та дуже вичерпні про неї інформації і правильні назви, хоч і звалася „Писанки країн Европи". Побіч зразків писанок були теж три світлини І. Чумак, яка показувала спосіб малювання писанок. Стаття Жана Ґюяра, професора і директора етнології у Музеї людини, з окресленням виставки, „здійсненої пані де Фонтанес і Комітетом українського народного мистецтва", — була сповнена захоплення. Деякою „політикою" можна б назвати статтю Моніки де Фонтанес про „Писанку як дарунок", у якій вона присвятила велику увагу... порцеляновій писанці росіян, які, як відомо, ніколи не „писали" писанок, і тільки дуже пізно почали їх виробляти великими, блискучими цяцьками і дарувати царям. І врешті у списку людей, які заініціювали і виконали цю небуденну виставку, перераховано теж членів українського народного мистецтва.

Як зачуваємо, директорка Европейського відділу пані де Фонтанес, дістала багато компліментів від звичайної публіки, яка бажала б набути зокрема, українські, писанки, як „справжні твори мистецтва". Виставка триватиме повних два місяці до 6-го травня 1980 року.

Людмила Ярко-Почтар

РЕҐЕНСБУРЗЬКА ГІМНАЗІЯ

(Рефлексії з приводу з'їзду)

(1)

Сьогодні перебування нашої еміґрації по таборах переміщених осіб, чи коротше — ДіПі (Дісплейд Персонс), в Німеччині, належить уже до „історії". Поступово цей етап нашого життя відходить в забуття. Нові поселення, боротьба за існування, пошуки праці, здобування знань і „прав громадянства" в початках цілком поглинули нашу увагу й зусилля. Згодом і призвичаєння до нових обставин і, до певної міри, добробут змінили нашу психіку, а за той час виросло вже й нове покоління, для якого наші скитальчі переживання не зовсім зрозумілі.

Та приходить час у житті людини, коли вона звертає свій зір до минулого, коли приходить ніби „потреба" оглянутись назад, зробити підсумки. Появляються спогади, спроби аналізи. На жаль, людська пам'ять не надто надійна. Так багато призабулося, припало порохом років, дещо „переплуталося" чи набрало іншого забарвлення, одначе той період життя залишив і свій незатертий слід у наших душах.

Особисто завжди з великим зацікавленням перечитую спогади чи розвідки в нашій пресі та виданнях про т.зв. „таборові часи". Але якось ще ніде не притрапилося мені читати про табір у Реґенсбурзі, де пролетіла моя юність. А був це один з найкращих таборів у американській зоні в Німеччині. Досить гарні будинки на Оселі Ґанґтофер-зідлюнґ з відносно вигідними мешканнями, в яких, вправді замість однієї родини приміщувалося по дві — три зі спільною кухнею і лазничкою, було все ж незрівняно кращими, як касарняні приміщення, не раз переділені коцами, зількома родинами, як це було в деяких інших таборах. Приділ видавано „сухий", так що не було потреби кілька разів на день вистоювати в чергах із бляшанкою на каву чи зупу. Хоча деколи, принаймні раз у тиждень, в черзі постояти таки доводилося. Кожна господиня ділила й готувала свій приділ, як могла й уміла. Щодо харчування — були теж різні „фази" — можна б назвати, що були й голодні і задовільні. По нашому тоді це були фази „горохові", „кексові", „консервові" та інші, а вкінці харчове постачання досить наладналося, так що голоду не було.

Адміністрація табору хоч і підлягала безпосередньо американському командуванню УНРРА чи УРО мали повну автономію з власною управою, поліцією та іншим відділами (суспільна опіка, відділ праці і т.д.) Жваво проявлялося культурне життя. Крім гімназії, народної, торговельної і музичної шкіл та УТҐІ існували різнорідні курси, як освітнього так і практичного характеру. Був хор, якийсь час перебувала капеля Бандуристів, приїжджав оперний театр і театр-студія Йосипа Гірняка. Довший час перебував Ансамбль Українських Акторів Володимира Блавацького, ставлячи свої незабутні вистави. Були й спортові товариства, славна дружина копаного м'яча „Січ" та інші. Для молоді був Пласт і СУМ, для старших — напевно багато різних організацій та партій. Існували теж і приватні підприємства у виді різних майстерень та кіосків.

Одним словом, не зважаючи на всі недомагання і недоліки, страх перед репатріяційними комісіями, почуття тимчасовости й непевности майбутнього, таборова „республіка" жила майже повноцінним життям. Урочисто відзначувано всі релігійні та національні свята й річниці. Часто відбувалися концерти, театральні вистави та різні доповіді. На жаль, моя необізнаність із загальним таборовим життям та брак будь-яких матеріялів не дають мені змоги ані права писати про „всіх і все", тому я обмежуся до згадки про життя української таборової гімназії, в якій перебула чотири роки.

Самі початки заснування гімназії особисто мені невідомі, бо коли я приїхала до Реґенсбурґу в листопаді 1945 року, гімназія уже досить справно працювала. В той час вона приміщувалася у місті при площі Нойпфарпляц у будинку Дрезденського Банку, що його тоді займав (один поверх) Український Окружний Комітет, який саме поклав перші підвалини під українське організоване життя зразу після закінчення війни. З уваги на брак місця, навчання відбувалося у дві зміни: старші кляси зранку, молодші — пообіді. Приміщення не були опалювані, часто бракувало електрики, ніяких шкільних устаткувань не було. Але із якимсь завзяттям „неофітів" ми старалися поборювати ці всі труднощі, бо після років війни ходити до рідної школи ми уважали майже за привілей.

Десь у грудні 1945 року було втрачене й це приміщення, і школа опинилася взагалі без даху над головою. Одначе, ніхто не „капітулював". Поки десь там ішли нам невідомі „торги" чи переговори — навчання продовжувалося по кілька годин у хлоп'ячій і дівочій бурсах на Оселі. Чомусь, як сьогодні, пам'ятаю, як ми сиділи „по-турецьки" на підлозі, якось примощуючись, щоб дещо занотувати, а проф. Котис малював кольоровою крейдою свої рисунки з природознавства на власній течці.

Щоб довести своє бажання — ми зрезиґнували з різдвяних вакацій, а за той час дирекція „відвоювала" нижній поверх в будинку німецької школи при Оселі, в якій тоді приміщувався шпиталь. І так на початку січня 1946 року ми вже мали нове приміщення. Після всіх невигод і поневірянь це було щось чудове: просторі, ясні кімнати, справжні шкільні лавки й таблиці та інше устаткування, центральне огрівання. Нашу радість і захоплення може зрозуміти лише той, хто був колись позбавлений всіх тих, ніби елементарних, речей. Щоправда, деякі кляси були переділені на двоє дерев'яними перегородками, та це нам не перешкоджало.

Відтоді навчання поплило більш-менш урегульованим темпом. Лекції проходили в одну зміну, на перервах учні проходжувалися по довгому коридорі або йшли надвір, під час непогоди користувалися великою залею, що рівночасно була й театральною. В один час ми мали навіть такий „люксус", як гарячі сніданки на великій перерві.

(Продовження буде)

КУВАЙТ, ОДИН З НАЙБІЛЬШИХ ПРОДУЦЕНТІВ нафти в арабському світі, обмежує продукцію й продаж нафтової ропи. Дотепер Кувайт продавав Бритіш Петролум, Ґолф і Шелл компаніям щоденно по 1,250.000 (один мільйон двісті п'ятдесят тисяч) бочок денно нафтової ропи, а відтепер продаватиме тільки одну третю цього продукту. Новий контракт буде на два роки, хоч Кувайт залишає за собою право опції на зміни. Це обмеження негайно викликало чималі пересунення на світовому ринку.

СЛІДОМ ЗА ІНШИМИ МІЖНАРОДНИМИ НАФТОВИМИ спілками, японці приходять на американський ринок. Першою великою японською компанією, що почала нафтові і газові операції на терені ЗСА є великий концерн Мітсубіші. Ця фірма відкрила в Гюстоні, Тексас, центр для розшуків, верчень і обробки ропи та газу. Ще минулого року Мітсубіші закупила уділи у деяких американських нафтових компаніях, або повністю викупила їх.

ГОНДА, ЯПОНСЬКА МАШИНОБУДІВЕЛЬНА Й автомобілева фірма будує в Югославії, на спілку з юґославським урядом, комбінати для продукції двигунів і сільськогосподарських машин. Згідно з політикою юґославського комуністичного уряду, японська фірма дістає тільки 18% уділів у новому комплексі, а 82% перебирає юґославська Стандартна Металева Індустрія, відома металева й метало-обробна спілка в Югославії.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА СПРОТИВ ВАШІНҐТОНУ, Німеччина підписала договір з Арґентиною про побудову німецькими технічно-будівельними фірмами великого атомного комплексу в Арґентині. ЗСА противилися тому, бо будова домовленого реактора дасть змогу Арґентині, якщо тільки вона рішиться на те, приступити до будови ядрової зброї. Дотепер Арґентина заперечує буцімто вона має пляни будувати атомову бомбу, але підписати міжнародного договору про заборону будови такої зброї не захотіла. А це дає їй формально-правні підстави в майбутньому це зробити.

ФРАНЦУЗЬКІ АЛЬПІНІСТИ ПЛЯНУЮТЬ ДОБИТИСЯ неабиякого подвигу. Наступного року вони пробуватимуть здобути найвищу гору у світі, Еверест у Гімалаях, штурмуючи її з китайського боку. На цій незнаній руті чекають їх, очевидно, великі несподіванки і труднощі.

ВЖЕ МИНУЛО ОДНО СТОЛІТТЯ, ВІДКОЛИ Туреччину почали називати „хворою людиною". Під час відносно короткого періоду Кемаля паші в двадцятих і тридцятих роках цього століття здавалося, що Туреччина остаточно вийшла на певний шлях розвитку. Одначе, опісля знов почалися внутрішні неполадки. А тепер ті неполадки доходять до свого вершка. Тероризм лівацьких груп до тої міри зріс, що щоденно гине по декілька людей. Турецький уряд намагається маневрувати між совєтським тиском і західним бльоком. Останньо він поставив вимоги до західніх країн значно піднести допомогу. Відбуті розмови не дали покищо успіху, бо не знайдено відповіді на питання, що і як робити, щоб Туреччина перестала бути тією „хворою людиною".

Помер д-р Роман Гаванський, поручник — лікар УСС-ів

Ділимося сумною вісткою з українською громадою, що 3-го лютого цього року відійшов від нас у вічність д-р Роман Гаванський, лікар-поручник Українських Січових Стрільців та основник і перший голова Українського Лікарського Товариства в Чікаго в 1951-му році.

Ось його життєвий шлях: Роман Гаванський народився у священичій родині в селі Олеша Товмацького повіту, Станиславівської, а тепер Івано-Франківської области, 17-го листопада 1893 року. Свої молоді роки Роман перевів в селі Луки, повіт Городенка над Дністром, де його батько був парохом. До середньої школи ходив він у Станиславові, яку закінчив матурою в 1912 році. Цього самого року Роман Гаванський почав свої медичні студії у Віденському університеті.

З початком Першої світової війни як студент медицини зголосився він добровольцем до УСС-ів. Після короткого вишколу і в ступені санітарного хорунжого перейшов д-р Гаванський усі кампанії УСС-ів і ділив з ними радісні і сумні хвилини. Про це він гарно написав в своїх споминах „Пам'ятного 1919 року", які друкувалися в календарі Червоної Калини з 1929 р. (стор. 120-132).

Роман Гаванський був погідної, веселої та таварської вдачі, загально люблений УСС-івцями, які прозвали його „Здруфцьо", і так його потім кликали його близькі і приятелі. Десь при кінці наших визвольних змагань Гаванський повернувся до Праги і там закінчив медицину.

В 1923 році д-р Гаванський нострифікував медицину у Львові, а в 1927 році відкрив приватну практику в Городенці, де практикував аж до 1944 року.

В 1944 році він подався на Захід у Німеччину, а згодом осів у Ді-Пі таборі в Регенсбурзі. Незадовго д-р Гаванський прийняв становище лікаря в переселенчім таборі УНРА, а потім ІРО в Амберґу, де він багато допоміг нашим людям. В 1950 році д-р Гаванський приїхав до Чікаго, де за допомогою сл. п. д-ра Івана Смука влаштувався на медичній праці в стейтовому шпиталі.

З весною 1951 року до Чікаго приїхало вже кільканадцять нових українських лікарів і д-р Гаванський піддав думку заснувати Українське Лікарське Товариство, що і було зроблено: 23-го червня 1951 р. відбулися засновуючі загальні збори в залі т-ва „Самопоміч" в присутності одинадцяти лікарів, які вибрали на голову д-ра Романа Гаванського, д-ра Р. Дзюбика на секретаря, а д-ра М. Харкевича на члена управи УЛТ-ва. Крім цього д-р Гаванськ кий живо цікавився життям колищніх УСС-ів, брав участь у їхніх з'їздах, а в Чікаго став членом Об'єднання Колишніх Вояків Українців.

В 1965 році скінчив він свою 15-літню працю в стейтовому шпиталі, пішов на пенсію, замешкавши в українській околиці Чікаго. Три роки тому з причини його старечої немочі і завдяки заходам добродійки Гульчій приміщено його в доброму старечому домі в Чікаго. Товариші по зброї та колеги лікарі не забували про свого товариша і відвідували його й допомагали йому.

Роман Гаванський вибрав собі самітнє життя і ніколи не одружився. З рідних залишив він одного брата Осипа на еміграції, що живе тут в Чікаго. Він мав ще дві сестри, які лишилися на рідних землях, одна з них померла, а друга ще живе.

Д-р Роман Гаванський помер тихо і гідно, яки личи до лікареві і воякові-усусусові. Парастас і Панахиду відправив о. Іван Кротець 5-го лютого в похоронному заведенні Музики з прощальними словами д-ра Петра Харука від Лікарського Товариства, мгра Ореста Городиського від Українських комбатантів та д-ра Томи Воробця від побратимів УСС-ів. Похоронне Богослуження відправив о. митрат Маріян Бутринський у соборі Святих Володимира і Ольги. Тлінні останки Покійного доктора Гаванського спочили на цвинтарі св. Отця Николая.

Д-р П. Пундій

Відбувається виставка оригіналів Самвидаву

Вінніпеґ (ОУКО). — В Осередку Культури й Освіти відбувається виставка оригіналів Самвидаву українців та інших народів СССР. Виставка продовжується до четверга, 3-го квітня.

Постійні вістки про рухи опору в Совєтському Союзі доходять на Захід вже поверх 12 років. Не зважаючи на репресії, сотні людей виступають в обороні людських прав, за що вони порані совєтським режимом. У загальному рухові опору проблема національних прав є чи не найсильнішим рушієм цього опору.

В Совєтському Союзі російський нарід становить менше як 50 відсотків населення; в такому контексті не можна оминути національного питання. Групи в Україні, Вірменії, Литві та Грузії, створені для сприяння Гельсінкським Угодам, охороняють національні права поодиноких народів в СССР. Їхня документація про порушення людських прав переповнена випадками запроторення багатьох осіб за оборону мови чи культури проти русифікації.

Українська ССР, друга найбільша республіка в СССР, може послужити за найкращий приклад національного руху опору в контексті цілого руху опору за людські права. В ранніх 1960-их роках, у часі певної відлиги, виросла група національних діячів. Відкидаючи штивні, накинені Сталіном способи культурного вислову, вони прагнули нових вартостей, нового стилю і форм своїх почувань. У результаті відновлено і посилено розвиток української культури.

Ці перші кроки були знищені хвилями репресій перше в 1965-66 рр., а опісля в січні 1972 року. Все ж таки заарештовані залишили за собою спадщину — документацію репресій та традицію продовжувати процес удокументування дальших репресій.

Виставка Самвидаву, зорганізована спільно Українським Музеєм в Ню Йорку та видавництвом „Сучасність", має дві цілі. Хоча в експозицію включено самвидавні документи вірменського, російського, татарського, естонського та литовського народів, виставка в головному насвітлює рух опору в Україні. Таким способом організатори виставки стараються вияснити всі справи, що ними займаються дисиденти. Друга ціль — познайомити глядачів з окремими дисидентами, без яких рух опору не був би чинним.

В експозиції виставлено 68 документів: найстарший документ — відкритий лист українських політичних в'язнів до Комісії Прав Людини при ОН, написаний у 1955 році. Найновіший документ — це поезія з 1979 року. Біля 75 фотографій в'язнів і дисидентів включені у виставку, а збірка вишивок, виконаних в'язнями концентраційних таборів, доповнює експозицію.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. проф. Дам'яна Горняткевича
складаємо 20.00 дол. на Патріярший Фонд.

Дружині п. проф. Дарії, синові д-рові Андрієві і Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.
Марія і Володимир ЮРКЕВИЧ

У тяжкій печалі сповіщаємо про несподіване — 29-го березня 1980 року, упокоєння народженого на Волині, 1907 року

бл. п. інж.
МИКОЛИ ТАРАСЮКА

ПОХОРОН на кладовищі у Бавнд Бруку, Н. Дж., 1-го квітня 1980 р., о год. 11-ій ранку.

Скорботні:
ВІРА — дружина
ЮРКО — син
Родина і Свояки у Канаді й ЗСА

Замість квітів, проситься складати пожертви на Державний Центр УНР або на Дім Культури у Бавнд Бруку, Н. Дж.

З глибоким сумом повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 28-го березня 1980 р., упокоївся в Бозі, в Патерсоні, Н. Дж. наш Найдорожчий ТАТО і ДІДО

бл. п.
ТЕОДОР ЛЕМА

проживши 80 років, народжений в с. Ліщин біля Тернополя, Україна.

ПОХОРОН в понеділок, 31-го березня 1980 р., о год. 10-ій рано з церкви св. Миколая на цвинтар в Ramsey, N J

Горем прибиті:
сини:
ІВАН з дружиною ІВАНКОЮ і дітьми у Франції
ОСТАП з дружиною БЮРИК і дітьми
донька — АГАФІЯ з дітьми
БОГДАН з дружиною ФРЕНЦІС і дітьми
і дальша Родина

ПОДЯКА

Висловлюю щиру подяку всім, хто ділив з нами наше горе з приводу трагічної смерти мого ЧОЛОВІКА

бл. п.
БОРИСА ОЛЕКСАНДРОВА-ГРИБІНСЬКОГО

Дякую о. Протопресвітерові Дмитрові Фотієві, о. Прот. Юрієві Ференцеву та о. Прот. Олександрові Костюкові за проведення похоронних відправ, а хорові православної церкви при катедрі св. Володимира, під дир. Валентини Родак, за спів під час похоронів та Панахид. Дякую всім Приятелям, що прибули на похорони з дальших і ближчих міст, як також і Торонтянам; Усім, хто промовляв на цвинтарі над домовиною та поминальному обіді; Усім, хто почувши про наше горе, поспішив до нашої хати, щоб ділити його з нами та бажанням чимось допомогти. Дякую за квіти, письмові й усні вислови співчуття, та Усім, чиїми стараннями були замовлені Панахиди по інших містах, і Всім, хто молився на них за спокій душі Покійного. Дякую Усім, хто замість квітів склав пожертву на видання творів мого Покійного Чоловіка і Тим, хто замість квітів склав свою пожертву на видавничий фонд „Слова". Дякую усім дорогим, щирим Приятелям нашої Родини, здалека і зблизька, які і далі підтримують нас морально. Не перечисляю нікого поіменно, але кожний з Вас назавжди записаний у наших вдячних серцях. Нехай Господь надішить Вас усіх своєю ласкою.

Дружина — СВІТЛАНА
з синами: БОРИСОМ і ОЛЕКСАНДРОМ

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 29-го березня 1980 р., у Клівленді, Огайо, прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоїлася в Бозі, наша Найдорожча МАМЦЯ, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.
ЯРОСЛАВА з РУБЧАКІВ БАРНИЧ

вдова по бл. п. проф. Ярославові Барнич

ПАРАСТАС буде відправлений у вівторок, дня 1-го квітня 1980 р., о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Колодія, 3136 West 14th Street, Клівеленд, Огайо.

ПОХОРОН — в середу, дня 2-го квітня 1980 р., о год. 10-ій рано з церкви свв. Петра і Павла, на цвинтар при українській католицькій церкві св. Андрея, Hoertz Road, Парма, Огайо.

Просимо про молитви за вічний спокій Її душі.

Горем прибиті:
дочки:
ЛІДІЯ ГЛАДКА з чоловіком і синами
ІРИНА ДУБАС з чоловіком і синами
син — ТЕОФІЛЬ з родиною
Внуки і Правнуки
Ближча і дальша Родина в Україні і закордоном

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА

на могилі

св. п. мґра прав
ОЛЕКСАНДРА ПАШКА

відбудеться
на Провідну Неділю, 13-го квітня 1980 р., після Богослуження на цвинтарі св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПРИЯТЕЛІ

В невимовному смутку повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що 25-го березня 1980 року, в часі щоденного відпочинку, проживши 86 років, заснув вічним сном наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО й ДЗЯДЗЬО

св. п.
СТЕПАН І. ГАЛЯРЕВИЧ

сотник Української Галицької Армії, колишній суддя в Західній Україні.

Горем прибиті:
ОСИПА — дружина
МАРТА КАССАРАБА — дочка з чоловіком РОМАНОМ та дітьми РОМОЮ і НЕСТОРОМ
АДРІЯН — син з дружиною МАРТОЮ та синами АНДРІЙКОМ і ЮРЧИКОМ
та ближча й дальша Родина

ПОХОРОН — в суботу, 29-го березня 1980 р. з української церкви св. апп. Петра й Павла в Клівленді, Огайо.

МІЖНАРОДНА АКТИВНІСТЬ КИТАЙСЬКОГО уряду продовжується свіжо відбутою поїздкою міністра закордонних справ Китаю Гуєн Гуа по південно-азійських країнах (Філіпіни, Тайлянд, Сінгапур, Маляйзія). Поїздкою цією живо заінтересувалися всі країни світу, бо відбулася вона негайно після конференції бльоку тих держав з представниками Европейської Господарської Спільноти. Поїздка Гуєн Гуа зміцнила стосунки тих країн з Китаєм і приготовила дорогу для дальшої співпраці та конкретних домовлень у різних ділянках.

ДО ПРЕЗИДЕНТА САДАТА НА НАУКИ ПОВИННІ ПІТИ РІЗНІ ПОЛІ ТИЧНІ ЛІДЕРИ, щоб навчитися від нього почуття людської гідности і національної чести. Всупереч натискові, неперебірчивим лайкам і погрозам през. Садат заключив мирний договір з Ізраїлем, бо це було в інтересі єгипетського народу і держави. Тепер так само гідно прийняв він на побут до Єгипту колишнього перського шаха, ласки якого запобігли високі державні мужі, коли були в потребі, а коли шах є у потребі, забувають його. Подібно поступив тепер президент Філіппін Маркос, який запросив до себе президента Чіле, Піночета, і коли той уже був у дорозі, тоді Маркос відкликав запрошення, бо „виїхав кудись..." Проти тієї поїздки виступала Москва.

ПРО ФІЛЬМ „УКРАЇНА В ОГНІ"

До Українського Громадянства.

Сьогодні фільмове мистецтво є одним із найбільш популярних і впливових сил в житті суспільства. Бути разом з добою — це означає розуміти значення фільмового мистецтва, як творчого, виховного й ідейно дійового чинника в житті народів усього світу. Всю правду про Україну може виявити світові тільки фільм, як свідоцтво життя, творчости і боротьби українського народу.

На жаль, не всі у нас розуміють і доцінюють вагу фільму. Проте фільм — це сила, яка може не тільки поширити знання людей про Україну, але значною мірою причинитися до здійснення нашого ідеалу.

Зокрема ми, українці на Заході, повинні за допомогою фільму не тільки збагатити чужинний світ правдивою і сумлінною інформацією про наші ідеї і змагання. Наше завдання — докладно ознайомити і нашу і чужинецьку молодь, головно університетську, з усіми етапами величавої історії нашого багатостраждального народу.

Таж до сьогодні ні в Америці, ні на інших континентах не було документальних фільмів про Україну, які правдиво і об'єктивно висвітлювали минуле і сучасне нашої Батьківщини.

Все це маємо ми на увазі. І ось, бажаючи представити на срібному екрані всю славу і велич, всі страждання і героїчну боротьбу нашої нації на протязі віків, ми приступили до продукції фільму, який був би прославленням понад тисячолітньої історії української нації.

В перших частинах нашого фільму ми зображуємо славне минуле Української княжої держави, відтак славетної козацької держави Б. Хмельницького і І. Мазепи та доводимо історію нашої нації до новітніх часів.

Ми маємо численні фотокадри, свідчення очевидців і сучасників, які увіковічнюють незабутні події нашого національного і державного життя, так, зокрема, наш фільм „Україна в огні" покаже нашу національну революцію 1917 року, формування українських національних армій, дії наших урядів, вікопомні акти проголошення самостійности і соборности України, бій під Крутами, боротьбу наших армій за свободу і незалежність.

В дальших частинах нашого фільму, глядачі побачать події 20-их і 30-их років на Великій і на Західній Україні; голод, боротьбу проти окупантів, геройські дії УВО і Закарпатської Січі. Все це пройде хвилюючим калейдоскопом перед очима наших глядачів.

Відтак наші документальні кадри відображують події 2-ої світової війни, „Голокост" України, терор і репресії окупантів, врешті героїчну боротьбу УПА.

Одночасно, наш фільм охоплює увесь історичний процес життя українців поза межами України. Ми побачимо, зокрема, величаві маніфестації українців Америки і Канади, походи Січей, будову літаків, всю патріотичну акцію українців у діяспорі, які поспішали з допомогою Батьківщині.

Шановні Громадяни! Вже цей побіжний перелік подій і дат, які увіковічнить наш фільм, свідчить про те, що реалізація такого монументального історичного фільму — це національна справа великої ваги.

Реалізація такого фільму — це не прагнення однієї людини, а це справа всього суспільства, справа нації.

Поява такого фільму, як „Україна в огні" на срібних екранах — це наш, українців в діяспорі, дар нашій батьківщині, нашій нації, яка у важких умовах бореться за свободу, суверенність і державність.

Просимо наше громадянство відгукнутись на наше звернення і допомогти нам щирими пожертвами.

Імена жертводавців будуть відзначені у фільмі „Україна в огні".

Пожертви просимо висилати на адресу: Film Fund for "Ukrajina v Ohni". No. of Account 8308, Self Reliance (N.Y.) Federal Credit Union, 108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003.

Ярослав Кулинич

Появилося нове число „Рідної школи"

Ню Йорк (ШР). — У березні появилося нове число журналу „Рідна школа", що його видає на протязі 15-ти років Шкільна Рада при УККА у співпраці з Централею опікунів шкіл українознавства „Рідна Школа", Об'єднання Українських Педагогів і СКВОРали.

У цьому числі поміщено такі матеріяли: репортаж і резолюції з „Конференції вчителів, директорів і інспекторів Шкіл українознавства", яка відбулася 20-21 жовтня минулого року в Менор Джуніор коледжі; д-р Роман Дражньовський — „Українське шкільництво на нових місцях поселення"; дир. Василь Іванчук — „Про 'хрестоматію' з української літератури"; проф. Христина Юзич — „Батьки і українознавче шкільництво у виховному процесі з наголосом на мову"; з методики: мгр Юрій Джуравець — „Методи навчання української мови в канадських державних школах"; уч. Варвара Діберт — „Історія України в початкових клясах Школи українознавства" і проф. Яр. Славутич — „Про лексику в початкових клясах"; з мовних порад: проф. Дм. Нитченко — „Про помилкове вживання знахідного відмінка при запереченнях"; проф. Ярослав Харчун — „По-українськи чи по-українському"; в розділі спогадів друкується перша частина А. Цівчинської — „Єжовщина в школі".

З діяльности Шкіл українознавства в Америці поміщено дві статті у п'ятнадцятиріччя „Нашої української школи у Філядельфії", про реорганізовану Школу українознавства в Ню Гейвені, Матуру в Школі українознавства в Гартфорді, Св. Миколая серед дітвори в Ню Йорку та відзначення українських учителів у Чікаго. Про українське шкільництво в Европі знаходимо інформації з другої вчительської конференції в Мюнхені та комунікат Т-ва „Українська гімназія". Подано також інформації про „Світовий конкурс для молоді ім. Марусі Бек", Педагогічний курс УВУ в Мюнхені, зголошення на стипендію в пам'ять д-ра Костя Кисілевського тощо.

Журнал має 32 сторінки. Він появляється три рази на рік. Редагує колегія в такому складі: д-р Євген Федоренко — відповідальний редактор, д-р Ігор Гурин і дир. Павлина Андрієнко-Данчук — члени. Річна передплата — 4.00. Одне число 1,50 дол. Замовлення слід надсилати: Educational Council — UCCA, P.O. Box 391 — Cooper Station New York, N.Y. 10003.

КИТАЙСЬКА ЕКСПАНСІЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

лишної европейської адміністрації.

Однак Совєтський Союз не зумів тут створити своїх впливів. Крім офіційних амбасад та консулятів в Совєтських руках немає фактично нічого, часом тільки пропливають совєтські кораблі. І що дуже важливе, СССР не має справжнього зв'язку з місцевим населенням, бо комуністичні групи є пов'язані з Пекіном, а їх протилежна сторона-тайванська є антикомуністична. Поява совєтських воєнних кораблів в порті Сен-Луї завжди викликає ворожість у торговельних колах, а совєтські вироби низької якости не можуть робити ніякої конкуренції европейським товарам, тим більше, що китайські купці не хочуть продавати совєтських виробів...

Цікавим явищем є те, що китайці, хоча їх є тільки три відсотки всієї людности на цьому острові, а друковане слово в їхній мові появляється в 4.5 відсотках. В останніх роках також поширився вплив модерної освіти серед китайців. Їхня молодь виїздить на студії до Европи або до Америки, а совєтська пропаганда серед цієї молоді не має успіху. Правда, китайська мова та преса втрачають свої впливи бо тільки 1.8 відсотків вміють читати або писати по-китайському. Серед китайців поширюється т.з. креольська мова, себто або англійська або французька мішані розмовні мови.

Усі китайці на острові Маврикія та в інших місцях в основному мають зв'язки зі своєю ріднею в Гонконгу або південних провінціях Китаю та Тайвану й досить часто відвідують своїх далеких родичів.

Совєтський Союз також турбується тим, що серед китайців — мало поширений атеїзм та наводить такі числа, що на острові в 1962 році було 890 атестів, з яких 699 були китайці. Проте цю статистику можна піддати під великий сумнів, бо серед китайців взагалі немає звички виявляти своїх релігійних вірувань, це яскраво показується хіба тільки під час процесій поховання, а конфуціянство проявляється тільки в офіційних випадках. З великим жалем совєтський автор говорить, що серед китайців поширюється християнство, наводячи такі числа: в 1944 році було 26 відсотків, в 1952 році 50 відсотків а в 1962 році вже 68 відсотків. Китайці заявили офіційно, що їхня релігія є християнська та що місіонерська діяльність є дуже активна і її проводять католицькі священики, які знають китайську мову; вони є китайськими місіонерами з острова, де є також і школа та утримуються вищі учбові заклади.

У порті Луї є вища китайська школа, де вживається т.з. пекінський діялект — це дає можливість молоді знаходити культурний зв'язок із батьківщиною своїх родичів.

Острів Маврикій — це многонаціональна держава: там є індійці індуїстичного вірування—51 відсотків та індійці-мусулмани — 16.5 відсотків і креоли французького кореня — 28.7 відсотки. Серед усього населення китайська громада виявляє себе найбільше чітко — своєю зорганізованістю, соціяльною структурою та клюбами, навіть спортовими клюбами й глибоким прив'язанням до своєї національности, що приводить до окремого, почасти ізольованого життя поруч інших національностей. Під час японської інвазії в 1937-45 роках серед китайців були вияви великого патріотизму. Треба також зазначити, що серед усіх національностей острова тільки китайці мають свою торговельну палату, що дбає про захист інтересів своїх членів. В уряді, цієї тепер незалежної держави, є китайський міністр справедливости. Китайці в питаннях голосування знаходять щиру піддержку з боку мусулманської громади, яка виступає відкрито проти лівих партій, зокрема т.з. радикальної групи, що має піддержку „маоїстів", — як твердить совєтський автор.

Громада в Озон Парку згадала урочисто генерала Т. Чупринку — Р. Шухевича

День 9-го березня надовго залишиться в пам'яті громади Озон Парку, Н. Й. В цьому дні громада Озон Парку віддала пошану великому синові української землі сл. п. ген. хор. Тарасові Чупринці — Романові Шухевичеві у 30-річчя його геройської смерти у бою з большевицькою Москвою.

В цей день по Службі Божій о. крил. Л. Мудрий відправив панахиду за спокій душі поляглого Командира, під час якої присутні занесли свої молитви за здійснення плянів Тараса Чупринки, за здобуття незалежности для України, за яку боротьба триває по сьогодні. По полудні відбулась у церковній залі Святкова академія, яку приготовив 51-ий Відділ ООЧСУ.

Академію відкрив імпрезовий референт Василь Босак, даючи сильветку ген. Чупринки — доброго воїна й провідника, великого патріота, до якого бійці мали довір'я, пошану і під проводом якого перетривали так довго у нерівній боротьбі з переважаючими силами ворога. Він закликав присутніх повстанням з місць вшанувати впалого на полі бою героя однохвилинною мовчанкою, після якої голова Відділу ООЧСУ М. Вітенко прорецитував Декалог і Молитву українського націоналіста, а присутні вислухали її стоячи.

Опісля хор при церкві Св. Духа в Брукліні відспівав дві пісні: „Друзі, вперед" — муз. Б. Пюрка, та „Ой, Морозе, Морозенку" — муз. Людкевича. Хор хоч невеличкий, але під вправною рукою Лева Рейнаровича та при фортепіяновім супроводі Т. Левицького, як звичайно, зарепрезентувався дуже добре.

Вірш поета, а заразом і члена УГВР Марка Боєслава прегарно продеклямувала колишня учасниця Студії Л. Крушельницької Надія Подоляк. Наука учительки Лідії Крушельницької було слідно не змарнувалася в її випадку.

Святочну доповідь виголосив К. Василик, культурно-освітній референт Головної управи СУМА. Він говорив про українського легендарного героя найновіших часів і вив'язався зі завдання цілком задовільно. Доповідач коротко згадав про життєвий шлях сл. п. Романа Шухевича до часів Другої світової війни. Він — член ОУН, в'язень польських тюрем і Берези Картузької, бойовик на Закарпатській Україні, а головно — славний боротьбою УПА під час Другої світової війни. І хоч та боротьба була нерівна, то все ж таки УПА під проводом ген. Т. Чупринки виказала стільки завзяття, патріотизму і бойового вміння, що сама Москва не була в силі її поконати і аж мусіла заключити потрійний договір з Польщею і Чехо-Словаччиною, щоб подолати УПА.

В тій боротьбі на плечі генерала Чупринки впав не лише військовий провід, але і провід цілого народу, бо без підтримки народу УПА не вдержалася б так довго. Рівнож Чупринка був головою УГВР, провідником ОУН в краю, і звідти вів і закордонну політику. Командир УПА оснував Бльок поневолених народів, звернув увагу на еміграцію, висилаючи своїх зв'язкових закордон зі зверненнями об'єднатися. Діяльність і постать сл. п. генерала Тараса Чупринки стали для нас легендою й такою лишаться в історії для майбутніх поколінь.

Дует — Валя і Катерина Наливайко — виконав дві повстанські пісні: „Вже вечір вечоріє" і „Гей степами" обидві — муз. О. Плешкевича. Учні з місцевої Школи бандуристів відспівали при акомпаньяменті бандур шість пісень: „Український марш", „Марш українських кіннотчиків", „Зажурились галичанки", „Ходила по садочку", „Взяв би я бандуру" та „Їхав стрілець". У виступі брали участь: Н. Гончаренко, Івасишин, Ходоба, Васло, Пальчинський, Мудрик, Ґаткі та Левицький.

З дуетом виступили також маестро Л. Рейнарович і Т. Шайда. Вони відспівали: „Марш поляглим" — муз. Китастого, і „Люблю тебе, Україно" — муз. І. Костецького. Їх виступ, як звичайно, дуже подобався. Поему „Р. Володимир", присвячену головному комадирові УПА ген. Т. Чупринці, деклямувала добре дружинниця СУМА з Ню Йорку І. Квасьній, вже відома нашій публіці з попередніх виступів.

З двома сольовими піснями виступив маестро Лев Рейнарович, співаючи „Думу з Невольника" — муз. Барнича, та „Чупринці" — муз. О. Карповича. Виступ Л. Рейнаровича, колишнього оперового соліста, не потребує коментарів! Програму закінчив хор церкви Св. Духа в Брукліні двома піснями: „Світить місяць" — пісня УПА — муз. О. Плешкевича, та „За волю вітчизни" — муз. М. Фоменка. Цю вдалу імпрезу закінчено національним гимном.

В.З.

Корисна праця 20-го Відділу УЗХ

20-ий Відділ Українського Золотого Хреста відомий зі своїх педагогічних і харитативних зацікавлень. До них в першу чергу належать щорічні літні табори молоді, що мають свою тяглість дії впродовж 22-ох років на оселі ім. О. Ольжича, та опіка світличкою УЗХ у Філядельфії. Цим разом членство 20-го Відділу намітило щось нове — товариську зустріч, яка відбулася 8-го березня в залі „Тризуба" під дещо гумористичною назвою „Великопісний оселедчик".

Метою цього вечора було зустрітися в свобідній товариській атмосфері з громадянством міста і поширити коло прихильників УЗХ і його жертвенної й широко патріотичної діяльности, а при тому здобути певні фонди на стипендії для потребуючих дітей і молоді для їхньої участи в літніх таборах на оселі ім. О. Ольжича. Програму вела давня діячка УЗХ Володимира Кавка, яка своїм віршованим гумористичним вступом внесла погідний настрій на залю, заповнену добірною публікою.

В розвагову програму входили вокальні й музичні точки та гумористична частина: Надія Воляник-Чееринська, сопрано, виконала дві пісні М. Лисенка, а проф. Петро Прус відіграв на скрипці „Сарабанду" С. Баха та власну композицію з історичною тематикою. Відомі вже серед нас — талановиті сестри Михайлюківни, виконали в'язанку народних жартівливих пісень, а Микола Кавка-Мамай подав слухачам знаменитий вибір анекдотичного й сатиричного матеріялу, нав'язавши співзвучний контакт з цілою залею. Веселий настрій і оплески були виявом вдоволення з програми.

Наймолодші учасники вечора допомогли витягнути „щасливі виграші", а вкінці розіграно цінну картину Колесара, яку подарував на потреби таборів молоді Петро Ґенгало в пам'ять покійної Дружини Оксани. Добірний буфет був доповненням для товариської атмосфери вечора.

Так спільним трудом членки 20-го Відділу Українського Золотого Хреста здобули деякі кошти для таборів молоді й для біжучих потреб світлички УЗХ.

Н.Н.

† ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ФРАНКО ҐУРАЛЬ, член УНС Відд. 387 у Віллімантік, Конн., помер 14 лютого 1980 р. на 85-му р. життя. Нар. 1894 р. в Бібрка, Україна; членом УНС став у 1940 р. Залишив у смутку Марту Копак, Саді Меронек, Теодора Ґураль, Петра Ґураль, Анну Ґорскі, Катерину Ґрін і Павлину Савалле. Похорон відбувся 16 лютого 1980 р. на Ню Ст. Меріс цвинтарі в Колчестер, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!
І. Олійник, секр.

СЕМЕН АНТОНИШИН, член УНС Відд. 5 св. Миколая в Асторії, Н. Й., помер 15 лютого 1980 р. на 88-му р. життя. Нар. 1891 р. Гринів, Бібрка, Зах. Україна; членом УНС став у 1940 р. Залишив у смутку дружину Анну, сина Івана, дочку Катерину, 4 внуків і 2 правнуків. Похорон відбувся 19 лютого 1980 р. на цвинтарі Кальварі в Вудсайд, Квінс, Н. Й. С.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Хоманчук, секр.

ГІЛЯРІЙ НОВОСЕЛЬСЬКИЙ, член УНС, Відділ 267 ім. Тараса Шевченка у Вестбури, Н. Й., помер 9-го лютого 1980 р. на 70-му р. життя. Нар. 1910 р. в Західній Україні; членом УНС став у 1963 р. Залишив у смутку дружину Марію і синів — Ореста і Зенона. Похорон відбувся 14 лютого 1980 р. на укр. кат. цвинтарі Голі Спіріт в Гамптонбурґ, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

СТЕПАН СІРИЙ, член УНС Відд. 341 ім. Юліяна Головінського у Віндзорі, Онт., помер 11 лютого 1980 р. на 80-му р. життя. Нар. 1900 р. в с. Різдвяни, пов. Теребовля; членом УНС став у 1948 р. Залишив у смутку дружину Теклю і дві дочки: Марусю і Ріту та 6 внуків. Похорон відбувся 14-го лютого 1980 р. на цвинтарі Віндзор Меморіял Ґарденс у Віндзор, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Ірина Ліщинська, секр.

АНТІН КРИВИЙ, член УНС Відд. 211 св. Михаїла в Стетен Айленд, помер 14 лютого 1980 р. на 81-му р. життя. Нар. 1898 р. в Західній Україні; членом УНС став у 1938 р. Залишив у смутку дружину Софію. Похорон відбувся 19 лютого 1980 р. на Моравіян цвинтарі у Стетен Айленд, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ПАРАСКА ТИМОЧКО, членка УНС Відд. 386 Т-ва Вільна Україна в Шарон, Па., померла 15 лютого 1980 р. на 91-му р. життя. Нар. 1889 р. в Тернополі, Зах. Україна; членкою УНС стала у 1930 р. Залишила у смутку три дочки: Гелен, Анну (заміжні) і Еґню; 3 синів: Володимира, Івана і Стенлі; 8 внуків і 2 правнуків. Похорон відбувся 18-го лютого на цвинтарі укр. церкви в Овкленд, Шарон, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ІВАН КОЛОДКА, член УНС Відд. 336 Т-ва Сокіл в Клівленд, помер в Пармі, Ог. на 65-му р. життя. Нар. 1914 р. в Башня Горішня, пов. Любачів; членом УНС став у 1949 р. Залишив у смутку дружину Розалію, сина Івана, доньку Евгенію і 4 внуків. Похорон відбувся 19 лютого 1980 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармa, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Стригун, секр.

ЛЮКЕРІЯ ГЕРАСИМЮК, членка УНС Відд. 114 св. Володимира в Чікаґо, Ілл., померла 18 лютого 1980 р. на 69-му р. життя. Нар. 1910 р. в Україні; членкою УНС стала 1950 р. Залишила у смутку чоловіка Юліяна. Похорон відбувся на цвинтарі Елмвуд Рівер Ґров, Чікаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Ольга Бережан, секр.

ДЖІН МІЛЛЕР, членка УНС Відд. 316 в Рочестері, Н. Й., померла 21 лютого на 68-му р. життя. Нар. 1912 р. в Рочестері, Н. Й.; членкою УНС стала у 1960 р. Залишила у смутку чоловіка Якова і синів — Аллана й Джефрей. Похорон відбувся 23 лютого 1980 р. на цвинтарі Голі Сепальчер в Рочестері, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

СОФІЯ ШАМОТА, членка УНС Відд. 114 св. Володимира в Чікаґо, померла 19 січня 1980 р. на 84-му році життя. Нар. 1895 р. в Україні; членкою УНС стала у 1961 р. Похорон відбувся на цвинтарі Ґрінвуд в Гот Спрінґ Арк.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

АНТІН СКОРИК, член УНС Відд. 277 св. Івана в Гартфорд, Конн., помер 7 лютого 1980 р. на 63-му р. життя. Нар. 1916 р. в Гартфорд, Конн.; членом УНС став у 1963 р. Залишив у смутку дружину Марію, маму — Юлію, сина Антона, брата Володимира і сестру Анну. Похорон відбувся 11 лютого 1980 р. на (новім) цвинтарі св. Марії в Колчестер, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ВЕРОНІКА СЕНДЕЦЬКА, членка УНС Відд. 383 свв. Петра і Павла в Бриджпорті, Па., померла 9-го лютого 1980 р. на 63-му р. життя. Нар. 1917 р. в Потставн, Па.; членкою УНС стала у 1938 р. Залишила у смутку чоловіка Тадеуша, сина Стефана, дочку Патрисію і 2 внуків. Похорон відбувся 13 лютого 1980 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Кінґ оф Прусія, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Н. Хома, секр.

ДМИТРО ГАВРИЛЮК, член УНС Відд. 379 св. Юрія в Чікаґо, Ілл., помер 14 лютого 1980 р. на 56-му р. життя. Нар. 1923 р. в Топорівці, Городенка, Україна; членом УНС став у 1949 р. Залишив у смутку дружину Марію, синів — Романа і Стефана; дочку Ольгу і 4 внуків. Похорон відбувся 16 лютого 1980 р. на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Семків, секр.

КАТЕРИНА НАСПІНСЬКА, членка УНС Відд. 133 ім. Богдана Хмельницького, померла 14 лютого 1980 р. на 88-му р. життя. Нар. 1892 р. в Польщі; членкою УНС стала у 1926 р. Залишила у смутку дочку Юлію. Похорон відбувся на цвинтарі Ґейт оф Гевен в Ґановер, Н. Дж.

Ярослав Леськів, секр.

ПАВЛО ГРИНЧИШИН, член УНС Відд. 221 св. Стефана в Чікаґо, помер 15 лютого 1980 р. на 84-му році життя. Нар. 1896 р. в селі Кривки, Україна; членом УНС став у 1939 р. Залишив у смутку дружину Юлію, братів Тимотея і Юліяна, сетри — Надію, Юзефу і Михайлину та ближчу і дальшу родину в Америці й Україні. Похорон відбувся 20 лютого 1980 р. на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо.

Вічна Йому Пам'ять!
В. Карачевський, секр.